

Talmanus till utbildningen covid-19, omhändertagande inom kommunal vård-och omsorg

Bild 1. Denna utbildning är baserad på kapitlet covid-19 i dokumentet Hygienrutiner inom kommunal vård och omsorg.

Bild 2. Agendan-det här kommer vi att gå igenom i presentationen.

Bild 3. Virusets smittar fram för allt genom droppsmitta. Smittämne kan överföras vid hosta, nysningar, kroppsvätskor ex slem, saliv, kräkningar, diarré om det kommer in i slemhinnor hos mottagaren. Slemhinnor finns i ögon, näsa och mun.

Bild 4. Smittämne sprids också från en person till en annan via händer, kläder eller föremål som går mellan patienterna (duschstolar, blodtrycksmanschetter, sängbord dörrhandtag, ytor osv). Exempelvis om man sätter händerna på ett dörrhandtag när någon med smitta på händerna precis tagit och sedan petar sig i ansiktet; näsa, mun eller ögon.

Smittspridningen förebyggs genom goda rutiner för handhygien, korrekt arbetsdräkt inklusive skyddskläder samt rengöring och desinfektion av ytor och föremål.

Bild 5. Hos de gamla har det första symtomet ofta varit trötthet, sen kommer de andra symtomen som hosta och feber.

Bild 6 Frågor från personalen ska gå i "linjen" dvs samlas ihop och hanteras av närmaste chef som kontaktar Vårdhygien.

Bild 7. Med kohortvård menas att vårdtagare med misstänkt/ bekräftat smittade vårdas separat med särskild avdelad personal. Dessa rutiner måste man försöka hålla dygnet runt.

Bild 9. Denna föreskrift från Socialstyrelsen är arbetstagare inom vård och omsorg skyldig att ta del av och följa. Det är en lagtext och den gäller alltid oavsett covid-19 eller inte.

Bild 10. Det här viruset dör av handsprit och yt-desinfektion, det är mycket effektivt. Använd rejält med sprit, inget småduttande. Viktigt att yt-desinfektionen innehåller tensider dvs att den har en rengörande effekt.

Bild 11. Att följa basala hygienrutiner är den viktigaste åtgärden för att hindra smittspridning. Evidensen är god för att basala hygienrutiner och klädregler förebygger dropp- och kontaktsmitta.

Bild 12. Rena händer, det är det viktigaste för att hindra smittspridning! Handsprit klarar av att ta bort det mesta av bakterier och virus, upp till 99,9%. Handsprit är återfuktande. Handsprit ska vara lättillgänglig och vara utplacerad där den behövs. Enbart i originalförpackning. Ta rikligt med sprit i kupad hand, se till att spriten kommer åt överallt, gnid in tills den torkar. Det som torkar ut huden är överanvändning av handskar, om man städar med yt-desinfektion utan handskar, frenetiskt tvättande med tvål och vatten.

Bild 13. Naglar ska vara fria från allt nagellack även genomskinligt. Nagellack krackelerar lätt och i sprickorna frodas virus och bakterier. Långa naglar eller konstgjorda naglar är inte heller tillåtet.

Stödskenor och förband av alla slag får absolut inte användas inom vård och omsorgsarbete. Har du eksem eller annan skada på huden på händer eller underarmar är det också ett hinder att arbeta inom vård och omsorg. Ta kontakt med din närmaste chef.

Fleecejackor och andra långärmade plagg är inte tillåtet att bära vid arbete.

Bild 14. Hår får inte hänga ner i arbetsområdet. Långa flätor och tofsar ska fästas upp.

Bild 15. En tvättad och spritad hand är renare än en handske. Använd handskar på rätt sätt! Handskar används som skydd för sig själv. Överanvändning och felanvändning av handskar kan istället öka risken för smittspridning.

Tänk på att desinfektera händerna innan handskar tas på och att desinfektera händerna efter handskar tas av. Handskar kan inte desinfekteras!

Bild 16 Om du bara går in till vårdtagaren och pratar och håller dig på minst 2 meters avstånd behövs ingen skyddsutrustning alls.

Bild 17. Oftast räcker det att använda ett vanligt förkläde för att skydda arbetsdräkten mot nedsmutsning vid nära vårdarbetet då du kommer i kontakt med vårdtagaren och sängen. Det är främst bröst och mage som utsätts för kontakt. Om det finns risk att arbetsdräkten blir nedstänkt av kroppsvätskor kan ett långärmat skyddsförkläde användas, om vårdtagaren hostar, nyser, kräks eller har diarré.

Bild 18. Det viktigast är att skydda ansiktet; mun, näsa eller ögon. Det gäller vid allt nära omvårdnadsarbete.

Munskydd är engångs och ska kastas direkt efter användning. Ta av dem på rätt sätt, dra dem upp över huvudet. Du kan inte dra ner munskyddet och låta det hänga om halsen och du får inte återanvända munskyddet.

Bild 19. Skyddsutrustning ska alltid användas vid dessa vårdmoment.

Bild 20 Vid aerosolbildande procedurer blir viruset luftburet, dessa droppar kan färdas längre i vårdrummet, men inte till angränsande lokaler eller ut i korridoren vid stängd dörr. Andningsskyddet behålls på tills man är utanför rummet där personen vårdas.

Bild 21 Vid *aerosolbildande procedurer* och risk för stänk ska andningsskydd FFP2 eller FFP3 med täckt ventil användas i kombination med stänkskydd för ögonen. Om andningsskydd med täckt ventil inte finns tillgängligt används heltäckande visir som stänkskydd.

Bild 22. Det är viktigt att ta av handskarna först. Allt slängs i brännbart avfall. Rengöring av visir. Bilden finns på Vårdhygiens hemsida, kan skrivas ut, finns även som en länk i dokumentet Hygienrutiner inom kommunal vård.

Bild 27. Instruera om god hostetikett. I första hand instruera vårdtagaren att hosta i armvecket eller i en pappersnäsduk.

Munskydd på vårdtagare används endast i nära omvårdnadsarbete då vårdtagaren har kraftig hosta. Att sätta på munskydd på en vårdtagare kräver eftertanke. Hänsyn behöver tas till vårdtagarens kognitiva förmåga. Situationen får aldrig upplevas obehaglig för vårdtagaren.

Bild 28. Vi har fått frågor hur länge viruset finns kvar utanför kroppen.

Det vet vi inte – men det är därför det är så viktigt med städning – alla ytor nära vårdtagaren.

Bild 34. Hur kan vi hjälpas åt så att det blir så bra som möjligt? Information är alltid svårt. Påminn varandra, använd de kommunikationskanaler ni har exempelvis APT, morgonmöten, eftermiddagsmöten, mail etc.

Bild 35. Chefer måste följa upp följsamheten till basal hygien och klädregler på arbetsplatsen. Hygienombuden behöver observera 10 personer och mäta följsamheten så att chef kan följa resultaten. Hygien och klädregler efterlevs i större utsträckning om personalen vet att ledningen följer upp och efterfrågar.

Bild 36. Kommentarer till filmen från Region Jönköping. Den visar hur man som vårdpersonal skyddar sig mot covid-19. I filmen anges att stänkskydd för ansiktet i vissa situationer kan utgöras av ett visir som täcker hela ansiktet. I Region Uppsala rekommenderas att vårdpersonal alltid använder munskydd, oavsett om det kombineras med visir eller skyddsglasögon, vid arbete nära en patient med covid-19.

Bild 37-42. För er som jobbar i hemtjänsten/hemsjukvården.

Fundera över hur mycket material som förvaras hos den enskilde vårdtagaren. Oanvänt material måste kasseras.

Många cyklar – materialet måste behålla sin renhet under transporten.

Bild 38. Om man har en låda hos vårdtagaren måste den hanteras på rätt sätt. Man måste ha god handhygien och sprita händerna innan man tar något ur lådan tex

Bild 42. Rengöring av visir blir en komplicerad procedur i ordinärt boende. Om möjligt använd endast engångsvisir.

Man behöver ha en ren yta att hålla till på. Visiret behöver torka. Om man har personliga visir, var ska de rengöras och hur ska de transporteras?

Bild 43. Hjärt-lungräddning (HLR). Rekommendationer från Svenska rådet för hjärt-lungräddning med anledning av covid-19.